

Eilhard Lubin Petrus Boethius

**Disputationum De Veritate Religionis Christianae, Ex P. Mornaei, De Eadem Libro
: Vigesima, Quod Via Salutis Homini A Deo Instituta, Semper Israeli Patefacta
Fuerit**

Rostochii: Reusnerus, 1602

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn756649609>

Druck Freier Zugang

R. U. theol.
Lubinus, Eilh.
d'isp. de veritate relig.
christianae 1-24.
1602:03.
1601-1602

Contenta:

- ① Frid. Cressius, De veritate religionis christianae I 1601
- ② Das. Rezzius, De ver. rel. chr. II 1601
- ③ Hart. Kallerwordian, De ver. rel. chr. III 1601
- ④ Joh. Buxlinus, De ver. rel. chr. IV 1601
- ⑤ Abr. Drentrot, De ver. rel. chr. V 1601
- ⑥ Joh. Frisius, De ver. rel. chr. VI 1601
- ⑦ Pet. Boethius, De ver. rel. chr. VII 1601
- ⑧ Boc. Hagius, De ver. rel. chr. VIII 1601
- ⑨ Dan. Nicolai, De ver. rel. chr. IX 1601
- ⑩ Joh. Wataham, De ver. rel. chr. X 1602
- ⑪ Joen Vintor, De ver. rel. chr. XI 1602
- ⑫ Werner. Fabricius, De ver. rel. chr. XII 1602
- ⑬ Paul. Fickius, De ver. rel. chr. XIII 1602
- ⑭ Frid. Cressius, De ver. rel. chr. XIV 1602
- ⑮ Das. Rezzius, De ver. rel. chr. XV 1602
- ⑯ Hart. Kallerwordian, De ver. rel. chr. XVI 1602
- ⑰ Joh. Buxlinus, De ver. rel. chr. XVII 1602
- ⑱ Werner. Fabricius, De ver. rel. chr. XVIII 1602
- ⑲ Joh. Frisius, De ver. rel. chr. XIX 1602
- ⑳ Pet. Boethius, De ver. rel. chr. XX 1602
- ㉑ Dan. Nicolai, De ver. rel. chr. XXI 1602
- ㉒ Joh. Wataham, De ver. rel. chr. XXII 1602
- ㉓ Joen Vintor, De ver. rel. chr. XXIII 1602
- ㉔ Paul. Fickius, De ver. rel. chr. XXIV 1602

20
Disputationum
DE VERITATE
RELIGIONIS

CHRISTIANÆ,
EX P. MORNÆI, DE
EADEM LIBRO,

Vigesima,

QVOD VIA SALVTIS
HOMINI A DEO INSTITVTA,
SEMPER ISRAELI PATEFA-
CTA FVERIT.

Quam

DEO DVCE ET AVSPICE
PRÆSIDE
EILHARDO LVBINO,

*In alma Rosarum Academia defen-
dere conabitur*

PETRVS BOETHIVS

V. Hoffatus,

Hora & loco consueto.

ROSTOCHII
Exprimebat Christophorus Reusnerus,
ANNO M. D. CII.

REVERENDIS ET OPTIMIS
Viris, Integritate, doctrinâ, prudentia, plurima-
rum rerum usu, vigilantiaq; cum primis
spectatis atq; exploratis

DN. MATTHIÆ CLODIO,
Diœceſeos Irtzehoenſium Præposito
meritiſſimo digniſ.

NEC NON

DN. MARTINO CORONÆO
ejuſdem Eccleſiæ Diacono vi-
gilantiſſimo,

VT ET

DN. PAVLO PETRI ECCLESIÆ
Simensbergenſis in Eiderſtadia paſto-
ri digniſſimo:

*Dn. Dn. Dn. patrono obſervandiſſ.
amico ac fratri devotiſſimo
Patruo chariſſimo*

Hancce Theologicam συζητησιν immotam S.
codicis veritatem redolentem in gratæ
memoriſq; mentiſ τεκμηρεων

dedicat, conſecratq;

*Petrus Boethius Hofſ.
Reſpondens.*

DISPVATIO VIGESIMA.

QVOD VIA SALVTIS HOMINI A
DEO INSTITVTA, SEMPER ISRAELI PA-
TEFACTA FVERIT, ET MESSIAS
DEVS ET HOMO ESSE DEBVERIT.

I.

Num verum Deum in Israële ex præscripto Verbi Dei colendum fuisse hæctenus probatum est; Restat tertia Religionis nota, ut doceatur in illa unica ad salutem via; sine quâ omnis Religio vana.

2. Quàm necessaria sit hæc nota, patet. Cum n. homo hîc Deum colere debeat, ut in altera Deo fruatur; & ab illo ob lapsum infinitè absit: nisi hæc via quâ Deo rursus jungamur, adsit, superest nobis extrema desperatio.

3. Religio enim cum nobis Deum verum, tum reis iudicem monstrat. cum verbum Dei, damnationem ex lege ostendit, cui nemo obtemperat. Et hucusq; religio vanitas & damnatio, nisi venia accedat, quæ denuo nos Deo jungat: quæ cum homo frustra non sit conditus, neq; religio homini tam profundè impressa frustra sit, necessario à Deo procurata est.

4. Primus n. parens ex bono suâ culpâ malus & miser evasit. Hanc malitiam & miseriam hereditariam nos posteri nostris peccatis accumulamus & aggravamus; peccatis inquam infinitis in infinitam Dei maiestatem commissis, & infinitas ob id pœnas promerentibus.

5. Has pœnas neq; pura misericordia, neq; pura iustitia Dei potuit aut debuit tollere. Illa n. hanc evacuaret, hæc autem hominem ubiq; cum mundo absumeret. Vtraq; ergo juncta satisfactionem inter Deum & hominem, sine qua vacuum quasi in mundo daretur, inveniatur oportet.

6. Hanc verò infinitam pœnam & culpam neq; homo mundum, qui finitus, & à Deo homini datus, offerens; neq; seipsum, qui Deo inobediens; neq; angelus solverit, qui quicquid est jam ante Deo debet. Relinquitur ergò ut Deus inter misericordiam & iustitiam suam interveniat, & quod creavit recreet; Filius nempe ater-

pe æterni patris Sapiaentia, quã mundus creatus est, & quo mediator & homo & mundus alias à principio ipsius lapsus ruiturus durat.

7. Cum a. debitum hoc infinitum sit, mediator Infinitus, hoc est, Deus sit oportet; Cum peccatum morte piandum sit, homo, ut mori queat, sit oportet, ut ita amissum bonum suo merito omnibus credentibus partum communicet.

8. Vt ergo Mediator homo esse debuit, ut merita eius homini applicari possent; Sic quia peccatum tollere debuit, sine peccato, more non humano concipi & nasci debuit, quod utiq; creator facile potuit.

9. Hanc Mediatoris Dei hominis pro homine satisfaciens necessitatem videntur Ethnici cognovisse. Vnde hominem pro peccatis omnium immolabant At sceleratissimum; Qui cum iratum Deum haberet, illum alijs placare non poterat. Vnde Julianus Æsculapium suum Deum hominem (si Dijs placet) Salvatorem incarnatum esse venditat; quem malum hominem & Dæmonem fuisse probavimus ante.

10. Rectius omnibus Porphyrius, qui hominem nisi à malis purgatum Deum videre posse negat. Purgari verè posse, neq; artibus & scientijs, neq; Theurgiã aut Magiã, neq; Iovis aut Solis mysterijs: cum hæc paucorum hominum sint; purgatio a. hæc ad omnes pertineat: Sed per sola Principia fieri posse, per quæ personas & Hypostasas in Deo, Patrem, Mentem, & Animam Mundi intelligit (Quæ à Chaldæis didicisse videtur) & quam purgandi rationem in nullâ Philosophorum sectâ extare testatur.

11. Restat ergo ut ab initio mundi hæc in scriptura Sacrà semper patefacta fuerit, quod Sacra scriptura statim in fronte fatetur, dum hominem per peccatum in mortem prolapsum indicat, cui semen mulieris ipse mediator statim promittitur. Qui cū nasci deberet, homo, cū Diabolum domare, Deus necessario esse debuit.

12. Nequen. Messias hic magnus aliquis rex mundanus esse debuit, aliquot millibus annis post nasciturus, suos à corporis servitute vindicaturus ut Iudæi recentiores somniant: Reclamant n. Rabbi Ben Maimon, Cabalists, 70 Interpretes, Thargum, ipsi patres Adam, Enoch, Nohe, Abraham qui tot ærumnas ob Messiam ad se pertinentem non tolerassent. Hæc

13. Hæc promissio repetitur Abraham, Isaac, Iacobo in testamento, Vbi per Silo Messiam intelligi fatetur Thargum, Once-los, Thalmud, &c. non a. regnum externum in Israele denotari, cum ab eo prius sceptrum auferendum sit; sed spirituale in omnium gentium commodum.

14. Idem lex denotat per sacrificia agni Paschalis, vaccæ rubræ, hirci in desertum mittendi, serpentis ænei, quibus figuratè de notatur Messiam suo sacrificio pro omnibus satisfacturum, quibus serpentis morsus lædere non possit.

15. Nec absurdum tanta mysteria rebus aded vilibus figurari; cum hoc sine periculo sit & tutissimum, quæ si subliminibus e. g. aliquo electissimo ex toto populo viro, figurarentur, figura homo in rei figuratæ Messix locum transire potuisset, in signi errore & impietate.

16. Hac promissione se filij Chore, & ipse Moses consolabantur. Quæ Davidi confirmatur de semine in sæculum æternum æturo, de Filio Hodie Genito, in quo benedicendi omnes gentes. Quæ de Salomone eiusq; regno post mortem eius discripto non intelliguntur: Sed de Messia, ut & antiqua Synagoga, & Chaldaus Paraphrastes explicat. Nec gentes quæ latari iubentur alieno rege Iudæo externo latati fuissent.

17. Præterea Canticum Canticorum tale spirituale regnum & nuptias Messix decantat. Ipsi Prophetæ dum liberationem externam vaticinantur, internam illam animorum à iugo Sathanæ peccati & mortis per Messiam subinde Iudæis & omnibus gentibus non per bella, sed per legem, verbum Dei, Disciplinam instituentem & potissimum inculcant, ut in Esaiâ Michâ videre est, ut Iudæi & Paraphrastes Chaldaus ipse explicat.

18. Quæ Prophetæ testimonia gentes in Ecclesiam inq; Dei gratiam recipiendas, & spirituale regnum notant, (De externo regno Cyri longè aliter loquentia) & regem Messiam languore & miseriam hominum excarnificandum, quem legislatorem, redemptorem, medicum, salvatorem gentium vocant.

19. Eodem iisdem verbis alij Prophetæ tendunt, licit diversis locis & temporibus scribant. Ieremias regnum David æternum fore prædicit, quod Ezechiel repetit, Vbi per Davidem Messiam

intelligi Thalmud expressè testatur. Daniel dum Idolum à lapide sine manu contritum exhibet, regnum Messix extreno præsidio destitutum licet, æternum mansurum innuit. cui omnes populi & linguæ servituræ, in quo peccatum desitutum, prophetiæ claudendæ sint.

20. Idem repètunt Osea, Ioel, Amos, Michæa, Sophonia, Zacharias, Malachias peccatorum veniam, & regni Sathanæ destructionem, conversioné gentium per Messiam futurum denunciantes.

21. Constat ergo tum contra gentes modum purgandi ab hominis lapsu usq; promissum esse; tum contra Iudæos recentes, Messiam spiritalem regem esse, ut Rabbini vetustiores, Chaldæi interpretes, Cabalixæ explicant. Licet etiam multi recentiores de Messix naturâ, eiusq; adventus sine idem sentiant, quem tradunt, pro peccatis satisfacturum, amissa restitutum, gentes Iudæis substitutum, suâ morte animas ab inferno liberatum, ut Midrasch, Barach, Thalmud, Mose Ben Maimon, & Hecadosch, docent.

22. At si rex temporalis & Mundanus Messias: ad Adamum, Abrahamum, Mosen, reges prophetas non pertinebat, qui eum visuri non essent, & eo ipso infelices fuissent, quibus ipse nihil contulisset, & quibus tamen tantopere prædicatur. Quid? quod scriptura à Mundano luxu nos retrahit.

23. Quin & moriturum Messiam fatentur Iudæi (quem tamen Prophetæ æternum annunciant) eosq; qui eum expectarunt, vel contemserunt, in vitam redituros, hos ut invidia tabescant, illos ut magnificentiam videant, fabulantur, quæ vel pueris ridicula, cum illis recipiendis & satiandis ne mundus quidem nedum Palæstina satis esset.

24. Promittitur ergo in scripturis Messias à spiritali servitute Iudæos & gentes liberaturus; quod quia nisi Deus & homo sit, nequit, & talis haud dubie in iisdem promittitur. Nam Adamo & Abrahamo promissio de semine hominem designat; & caput Diaboli contere, & omnibus gentibus efficaciter benedicere, Deum fore notat.

25. Idem Psalmus innuit. folium Messix in sæculum futurum esse, Messiam ad dextram Dei sessurum, Sacerdotem in æternum futurum

futurum. Et propheta Esaias admirabilem, Consiliarium, Deum fortem, patrem æternitatis, principem pacis, virginis filium, Emanuelem, Iehovam exercituum, Iehovam, id est, Creatoris qui est, nomine ineffabili vocans, idem notat, ut Rabini hæc de Messia Deo-homine exponunt. Vt & facit Ieremias ipsum Iehovam Iustitiam nostram, & alibi æternum seu Iehovam nomen eius, vocans, ut & Thalmud explicat.

26. Iudæos autem Messiam Deum & hominem expectasse, videre est in Commentario in Psalmos Midrasch, ubi Deum in medio iustorum Israëlis fratrem digito indicari posse dicit, & in Cantico, & in Levitico, ubi personalis sponsus & frater vocatur. Et Moses Hadarsan in Genesin, Deum solutionis precium fore ait.

27. Rectius adhuc Cabalistsæ, ubi R. Simeon Ben Iohai Misericordiam Dei corpus assumpturam in utero adfirmat, & coronandam in perpetuum, & unum fore cum Iehova ipso. Et alius Cabalista Peccatum per Messiam abolitum iri, qui sit Dei virtus, Sapientia Spiritu implenda. Et R. Hecadosch ex litteris Hebraicis Iehova Messiam Deum & hominem, Dei & hominis filium, & duabus distinctis naturis unum Christum fore, extruit.

28. Porro Secundam Personam Messiam fore, & carnem assumpturam etiam sacræ literæ ingeminant. Nam Siloh de filio Dei explicat Kimhi. Et in Psalmis appellatur Filius, Primogenitus, hodiè genitus, & alijs nominibus, quæ Abenezra, & Selomoh Ben Iarchi disertè ad filium referunt. Idem ex Esaiâ, Ieremia, Zacharia, ubi Germen Domini & Iehova vocatur, extruitur. Et in Esaiâ, Oseâ, Psalmis ubi Messias Iehova dicitur, Jonathan Verbum Domini explicat. Et R. Simeon Iohai, Misericordiam ab altissima Dei Sapientia procedentem carnem assumpturam dicit.

29. Philo Messiam *λογον* Verbum Dei futurum disertè tradit. Et verbo Malachiæ de Legato Dei, & Oseæ & Psalmi de facie Dei, Mose Ben Maimon & Hadarsan Messiam Imaginem æterni patris explicant. Vt & locum Danielis, Lux cum eo, & Genesis 1, Fiat lux, & in Psalmo in lumine videbimus lumen, Rabbi Biba, Hadarsan, Abba, Iohanan explicat de illo qui est Lumen de Lumine. Et Cabalistsæ a deo Messiam se ad Deum habere dicebant, ut Anima ad Mentem.

Quod

30. Quod ex nostra stirpe proditurus esset, constat. Semini n. Adæ fuit promissus. Ex virgine autem Esaias prædixit, sine carnali copulâ ut Rabbi Ioden testatur. Et virginis Israheliticæ Messiam in uteræ gesturæ nomen R. Hecadosch arte Cabalistica investigare conatur.

31. Patet ergo à mundi Initio, omni tempore mediatorem, Deum & hominem, hominem Deo reconciliaturum Israheli fuisse promissum, Inq; Israhelitica Religione tres illas notas insignes esse, unum DEVM, VERBUM DEI, MEDIATOREM DEVM HOMINEM, in nulla alia gente inveniendas.

32. Qui iustitiam Dei accusant, quod soli Israheli hæc revelârit, ignorant eatenus aliquid Bonum & Iustum esse quatenus Deus vult & facit. In Adamo a. promissionem omnibus posteris patefacit & tradit, quorum alij gratiæ Dei acquiescunt, alij ad Diabolum transeunt, qui concionatores pœnitentiæ contemnentis aquis diluvij absorpti sunt.

33. In arcâ servatorum alij promissionem Dei spernentes ultro ad Idolatriam, Diabolum, & Magiam se contulerunt, quos tamen Deus magna patientia tolerat, eisq; mox promissione Abrahæ repetitâ in filio suo reditum ad se indulget.

34. Quod si Iustitia Dei exercenda fuisset nec Mundus, nec homo restaret. Quin potius imploranda Dei Misericordia, quæ non merito hominum, sic enim perpetua esset contentio, sed gratiâ sua voluit nasci Salvatorem Omnium, in aliquâ tribu, in aliqua gente ab omnibus contentâ & spretâ, in pago vili, à qua gente tamen repudiatur & à peregrinis recipitur. Cumq; in sacris Dei gloria, non hominis vanitas quæratur, vel sapientissimorum iudicio gloriosius nasci non potuit, Mediator inter Deum & homines, Cui æterna laus & gloria. Amen.

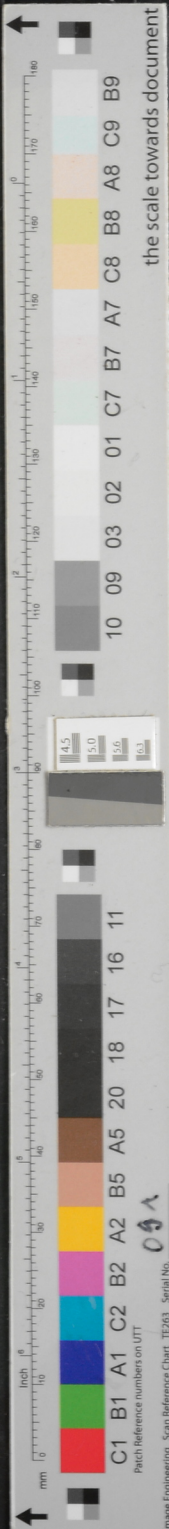

ortis fuisse, non, ne crimen detegant, sed ne vir-
ant, ne ipsi quidem hostes Christianorum nē-

tionem illam repentinam, quā Deorum cultus
nt, ad constellationem referunt, quā mundum
z pro diversis cæli imaginibus singulos Plane-
ominari supponunt, quæ vesanorum hominum
Syro satis refutata sit, seq; ipsam explodat re-

climatibus tot regiones, urbes, oppida, familiæ,
imis sæpe religionibus inbuti, quā insaniam suam
Cumq; Planeta climatis religionis Judaicæ
li gio in totum orbem disseminata est, proprio

as Planetarum conjunctiones Religiones facere
i conjunctiones tantum, alij Iovem tantum, alij Io-
♁ Chaldaicam, cum ☉ Aegyptiam, cum ♃ Mahu-
a, cum ♄ Antichristianam, Addunt a. magnas medias
interq; se de religionis domo variè contendunt (quæ
ex fo) prius inter se insulsi & insani conveniant, an-
postulent.

es à conjunctione Stellarum dependent, cur cum illis
io Christiana tantæ sit durationis, tamq; latè pateat,
nativitatis tempore talem conjunctionem. quod nex
Astrologorum somnio sex esse possint Religiones
m in una familiâ.

nde Religionis Thema erigere debeant à fine eius
ius, quæ oritur aut deniq; legislatoris ipsius Iesu ge-
ptias suas Christianis intolerabiles satis impie pio-

s hominis Genesi Religio, hoc est tot naturæ, regio-
j, Dæmones, affectus animi & mentis, cum vel ipso
on cogant, cum etiam in singulis regionibus aliquis
t.

contemplationum vanitatem eventus ipse manife-
stianam 360. annos duraturam dixerunt, quam Al-
xtendebat, Abraham Iudæus ad 1464, &, suo more

isti per Magiam facta esse contendunt exemplo Si-
yanæi, Appulei Madaurenfis. Cum Simon vel eo
is sit, Iesu divinitati concesserit. Et cuius Diabolica
rejecta & cum ipso extincta est.

Apol-